

Име

Държавно лесничество "Брезник", административна принадлежност РУГ Кюстендил. Лесоустройствен проект 1995 година, ревизионен период 1983-1994.

Местонахождение

ДЛ "Брезник" носи името на град Брезник - общински център. На североизток, то граничи с ДЛ "София", на югозапад с ДЛ "Земен", на югоизток с ДЛ "Радомир" и северозапад с ДЛ "Трън".

Територията на ДЛ "Брезник" се намира в Софийска област, община Брезник и обхваща землищата на град Брезник и селата: Завала, Ярославци, Брусник, Красава, Озърновци, Билинци, Муртинци, Гърло, Долни Романци, Горни Романци, Арзан, Гоз, Бабица, Слаковци, Сопици, Велковци, Селищен дол, Ноевци, Гигинци, Кошарево, Долна Секирна, Горна Секирна, Станьовци, Душинци, Ръждавец, Банище, Кривонос, Ребро, Брезнишки извор, Непразненци, Бегуновци, Садовик, Режанци, Конска и Видрица.

Географско положение

Територията на ДЛ "Брезник" е разположена в западната част на Западна България и попада в Мизийска горскорастителна област, Крайщенско-Ихтиманска подобласт.

Лесничеството има форма на неправилен петоъгълник с най-голяма дължина югозапад - североизток 33 км и най-малко разстояние югоизток - северозапад 25 км.

По-компактна е площта на лесничеството в планините от Краище (западната част на лесничеството) в района на селата Горна Секирна, Долна Секирна, Ръждовец, Банище и Душинци и отчасти в северната част - по склоновете на планините Завалска и Вискяр. Останалата част от горите на лесничеството са пръснати сред селскостопанския фонд.

Релеф

Територията на ДЛ "Брезник" е с голямо разнообразие на теренните форми. Редуват се ниски заоблени хълмове със силно пресечен планински релеф и вдлъбнати котловини. Най-голямата котловина е Брезнишката, заключена между планините Вискяр, Завалска, Черна гора и Любаш.

В посока югоизток - северозапад преминават части от планинските поредици Планинско-Завалска и Верило-Руйска. В първата поредица влиза изцяло планината Вискяр, която започва северозападно от Радуйската седловина с най-висока кота Мечи камък - 1077 м. Тук попада и част от Завалската планина с най-висока точка вр.Китка - 1181 м.

Верило-Руйската поредица е изградена от Черна гора и Любаш. Черна гора е ниска планина, чийто северни склонове се спускат ветрилообразно към притоците на р. Конска. На север Черна гора прелива в ридове, в края на които се издига конусовидната планина Любаш с най-висока точка връх Момин двор 1399 м. Отличава се с малка площ и със стръмни, голи и скалисти склонове.

На запад от р. Светля се намира една от планините на Краище с най-висока точка "Големи връх" - 1481 м, която е и най-високата точка на лесничеството.

Най-ниската точка на ДЛ "Брезник" е в местността "Стария яз" - 650 м.

Таблица № 1

за разпределението на дървопроизводителната площ според наклона на терена

Степен на наклона	Площ в хектари	%
равно (0-4)	90,4	0,9
полегато (5-10)	232,1	2,2
наклонено (11-20)	4100,2	38,5
стръмно (21-30)	5815,1	54,7
мн.стръмно (над 31)	392,6	3,7
Общо:	10630,4	100,0

Хидроложки условия

Хидроложките условия в района на ДЛ "Брезник" са сравнително добри. Хидрографската мрежа се образува от реките Конска и Светля, които са десни притоци на р. Струма.

Река Конска води началото си от връх Китка, Завалската планина и заедно с притоците си протича през Брезнишката котловина. Реката има постоянно водно течение с неравномерен воден дебит през различните годишни сезони. Река Конска и нейните притоци в горното си течение протичат през горския фонд, след което продължават изключително сред селскостопанския фонд.

Река Светля води началото си от планината Любаш и също е с постоянно водно течение и неравномерен воден дебит.

На територията от горското стопанство протичат и някои от притоците на реките Блато и Ерма.

Геоложки строеж

Основните скали в района на ДЛ "Брезник" са образувани през различни геоложки епохи - от Палеозой до Квартернер включително. Скали с палеозойска възраст се срещат в югозападната част на лесничейството. Такива са конгломератите, пясъчниците и сивозелените лиски от Карбон; пъстри лиски и варовици от Силур в землището на с. Горна Секирна и старопланински калциево-алкални интрузии от Девон в землището на с. Банище

В средната и отчасти в западната част на ДЛ "Брезник" (землищата на селата Ноевци, Гигинци, Садовик, Душинци, Банище, Горна Секирна и др.) са разпространени скали с триаска възраст - кварцити, пясъчници, глинесто-песъчливи лиски и конгломерати, песъчливи варовици и песъчливи лиски, мергелни варовици и доломити. В югозападната част на лесничейството се срещат варовици, варовити пясъчници, пясъчници, мергели, глинести шисти и конгломерати от юра. В североизточната част на лесничейството се намират планините Вискяр и Завалска. Те са изградени освен от андезитни туфи и туфите, също така и от лесно разрушими мезозойски пясъчници, глинести мергели, песъчливи глинени, песъчливи мергели, варовици, конгломерати и други с кредна възраст.

Терциерът е представен от етажите Горен Еоцен, Олигоцен и Плиоцен в югоизточната част, предимно в селскостопанския фонд, от мергели, пясъчници, конгломерати, брекчии, песъчливи глинени, варовици и лиски. Квартернерът е представен от холоценски наслаги в отделни петна, по поречието на реките и извън горския фонд от глинени, пясъци и чакъли.

Климатични условия

Според класификационната схема на Събев и Станев "Климатични райони на България и техният климат" - 1963 година, територията на ДЛ "Брезник" се намира в Европейско-континенталната климатична подобласт. Обхваща следните климатични райони:

- Климатичен район на високите полета на Западна Средна България (500-750 м н.в.)
- Климатичен район на хълмистите и нископланински части на Западна Средна България (750-1000 м н.в.)
- Планински климатичен район - среднопланинска част (1000-1500 м н.в.)

Климатичния район на високите полета на Западна Средна България

Този район обхваща почти изключително работните земи в Брезнишкото поле.

Характерни за района са по-малките валежи в сравнение с другите климатични райони и хладна пролет с късни мразове. За този район са характерни и много ниските температури при температурни инверсии. В гр. Брезник е отбелязана една от най-ниските температури в нашата страна - 34,9°C.

Климатичен район на хълмистите и нископланински части на Западна Средна България

Климатичните условия в този район се определят от голямото разнообразие в морфологично отношение и от сравнително голямата надморска височина. Зимата е студена и с малко валежи. Липсват температурните инверсии, присъщи за по-ниско стоящия климатичен район. Средната януарска температура е около -3,3°C, но под влияние на релефа температурните условия са твърде различни, като в речните

долини са значително по-ниски, отколкото в съседните издигнати места. Снежната покривка се задържа около 60 до 80 дни. Пролетта настъпва сравнително късно - 20 март. От началото на април, средната температура се задържа устойчиво над 5°C, пролетните мразове се прекратяват сравнително рано - до последното десетдневие на месец април. Лятото е сравнително хладно - средната юлска температура е 18°C. Есента започва сравнително рано, но първите есенни мразове закъсняват и се явяват едва в края на октомври. Вегетационният период за този район е около 5,5 - 6 месеца. Валежите се характеризират със зимен минимум и летен максимум.

Планински климатичен район - среднопланинска част

В този климатичен район попадат най-високите части на лесничеството (1000-1500 м н.в.). Зимата е студена и значително по-дълга за сметка на пролетта. Средната януарска температура е около -5°C. Снежната покривка се отличава със своята устойчивост и дебелина (40-60 см), като топенето ѝ продължава до средата на месец април. Пролетта настъпва късно, с много голяма облачност и чести мъгли. Късните мразове се задържат дълго и се прекратяват към 18-20 април. Те са особено опасни, защото се явяват и след започване на вегетационния период и често предизвикват измръзване на листата главно на бука. Лятото е хладно - средната юлска температура е около 14°C. Есента в този район е със значително по-благоприятен климат. Характерна особеност за района са честите силни ветрове - до 15 м/сек по високите върховете. Вегетационният период е около 5 месеца. Най-голяма е валежната сума през лятото (230-400 мм), а най-малка през зимата (130-200 мм).

Климатът на района е благоприятен за развитието на дървесната растителност. Неблагоприятно се отразяват само екстремните климатични аномалии, като късни пролетни мразове и слани, поледици, тежки снегове и силни ветрове, които предизвикват измръзване на листата, ветровали и ветроломи при бука и снеговали и снеголоми при боровите култури.

Данни за температурата на въздуха и за количеството на валежите са представени съответно в *Таблица № 2* и *Таблица № 3*.

*Таблица № 2
за температурата на въздуха*

Климатичен район с надморска височина в метри	Средна годишна температура	Дни температура над 10°C	Средна годишна абсолютна минимална	Средна годишна абсолютна максимална
Климатичен район на високите полета на Западна Средна България (500-750 м н.в.)	7,0 / 10,0	182	-19,0 / -24,0	32,0 / 36,0
Климатичен район на хълмистите и нископланински части на Западна Средна България (750-1000 м н.в.)	7,5 / 9,0	185	-16,0 / -20,0	32,0 / 34,0
Планински климатичен район - среднопланинска част (1000-1500 м н.в.)	1,5 / 7,0	155	-20,0 / -21,5	22,0 / 31,0

*Таблица № 3
за количеството на валежите*

Климатичен район с надморска височина в метри	Сума валежи годишно в мм	Месец максимална валежна сума	Месец минимална валежна сума
Климатичен район на високите полета на Западна Средна България (500-750 м н.в.)	545-635	VI	II-III
Климатичен район на хълмистите и нископланински части на Западна Средна България (750-1000 м н.в.)	650-800	VI	II-III
Планински климатичен район - среднопланинска част	760-1150	V-VI	II

Почви

ДЛ "Брезник" не се отличава с широко почвено разнообразие, въпреки големия диапазон на надморските височини и различните видове скали, върху които са се формирали почвите. Срещат се следните основни почвени типове: алувиално-делувиални, канелени излужени, кафяви горски, представени от трите си подтипа - тъмни, преходни и светли, хумусни-карбонатни (чернозем-смолница върху недървопроизводителна площ).

Таблица № 4

за разпределението на дървопроизводителната площ по почвени типове

Типове горски почви	Площ в ха	%
алувиално-делувиална	13,7	0,1
канелена горска излужена	2522,5	23,7
кафява горска тъмна	599,2	5,6
кафява горска преходна	3647,3	34,3
кафява горска светла	3078,0	29,0
хумусно-карбонатна	769,7	7,3
Всичко:	10630,4	100,0

По-голямата част от дървопроизводителната площ на лесничейството е разположена на стръмни и много стръмни терени. Това обуславя развитието на по-интензивна ерозия при равни други условия. Общо ерозираните месторастения заемат 32,0% от дървопроизводителната площ на стопанството.

Растителност

Закономерните изменения на климата във вертикална посока водят до закономерни изменения във видовия състав, производителността на насажденията и типовете месторастения и очертават горскорастителните пояси и подпояси. Според горскорастителното райониране на страната ДЛ "Брезник" попада в Мизийската горскорастителна област, Крайщенско-Ихтиманска подобласт. Заема един пояс и два подпояса, а именно:

М-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (600-1800 м н.в.)

М-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 м н.в.)

М-II-2 - Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1000-1500 м н.в.)

М-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни

Дървесният вид, който дава облика на ДЛ "Брезник" е белият бор. Той заема 28,1% от залесената площ на лесничейството. Следват го черният бор 22,8%, букът 20,5%, зимният дъб 9,6%, габърът 8,5% и т.н. По подпояси разпределението на дървесните видове е неравномерно. В по-високия подпояс преобладават букът и белият бор, докато в по-ниския вследствие стопанската дейност значително е намаляло участието на бука и зимния дъб и на тяхно място са създадени иглолистни култури.

М-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 м н.в.)

Естествената растителност в този подпояс е представена от чисти и смесени издънкови насаждения от бук, габър и дъбове, с участие в състава единично или с 1-2 десети на много други дървесни видове, като клен, мъждрян, липи, трепетлика и др., които са техни спътници.

На територията на лесничейството са създадени 4820,1 ха култури, по-голямата част от които се намират в този подпояс. Културите са предимно от бял и черен бор - чисти и по-рядко смесени с бреза, сребролистна липа и др. Акациевите култури и насаждения са най-вече на ерозираните месторастения.

М-II-2 - Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1000-1500 м н.в.)

Естествената растителност в този подпояс е представена главно от чистите и с преобладание на бук, издънкови и семенни насаждения. Семенните букови насаждения заемат площ 397,7 ха. Единично в състава на буковите насаждения се срещат габър, зимен дъб, клен и други. Подлесът тук е най-вече от леска и шипкови храсти. И в този подпояс основните дървесни видове, от които са създадени култури, са боровете - главно бял бор и по-ограничено черен бор.

Таблица № 5
Разпределение на площта по дървесни видове

Дървесни видове	Сегашен състав		Бъдещ състав	
	Залесена площ в ха	в %	Залесена площ в ха	в %
Бял бор	2459,8	28,1	1995,8	22,8
Смърч	20,4	0,2	12,7	0,1
Черен бор	1991,5	22,8	1369,0	15,7
Лиственица	3,5	-	0,1	-
Зелена дуглазка	32,4	0,4	29,6	0,3
Деодарски кедр	-	-	1,6	-
Бук	1795,8	20,5	2109,2	24,1
Червен дъб	2,3	-	27,1	0,3
Зимен дъб	843,8	9,7	1472,6	16,8
Благун	81,2	0,9	139,2	1,6
Цер	182,2	2,1	182,9	2,1
Габър	741,2	8,5	621,8	7,1
Планински бряст	0,4	-	0,5	-
Полски бряст	9,3	0,1	2,8	-
Трепетлика	56,5	0,6	11,3	0,1
Явор	0,5	-	7,8	0,1
Бреза	33,0	0,4	113,8	1,3
Мъждрян	14,5	0,2	2,7	-
Акация	167,7	1,9	178,1	2,1
Космат дъб	168,4	1,9	50,3	0,6
Келяв габър	24,2	0,3	16,2	0,2
Брекиня	-	-	1,6	-
Бяла върба	0,8	-	-	-
Джанка	8,7	0,1	5,0	0,1
Ива	0,2	-	-	-
Конски кестен	-	-	0,1	-
Клен	70,2	0,8	30,5	0,4
Круша	2,1	-	2,2	-
Турска леска	0,7	-	0,8	-
Дребнолистна липа	4,2	0,1	6,3	0,1
Едрolistна липа	1,2	-	4,0	-
Сребролистна липа	11,3	0,1	322,9	3,7
Махалебка	1,9	-	6,1	0,1
Скоруша	-	-	0,1	-
Череша	0,4	-	4,9	0,1
Шестил	-	-	0,2	-
Планински ясен	0,9	-	2,1	-
Полски ясен	5,1	0,1	8,9	0,1
тп Vachelieri	14,9	0,2	9,5	0,1
ВСИЧКО	8751,2	100,0	8751,2	100,0

Характеристика на горския фонд

Общата площ на ДЛ "Брезник" е 11429,8 ха, в това число 93,6 ха горски пасища. Заедно с предоставените на земеделските организации площи (ПГФ) в размер на 198,3 ха., общата площ на горския фонд е 11628,1 ха.

Общата площ на предоставените на други ведомства горски площи е 0,0375 ха.

Таблица № 6
Разпределение на общата площ по вид на земите

Вид на земите	Площ в ха	%
Залесена площ	8751,2	77,2
Незалесена дървопроизводителна площ	1879,2	16,6
Недървопроизводителна площ	708,8	6,2
Горски пасища	93,6	-
ОБЩО:	11429,8	100,0

Таблица № 7

Разпределение на общата/залесената площ по вид на горите

Вид на горите	Площ в ха	%
Иглолистни	6429,4 / 4801,9	56,3 / 54,9
Широколистни високоствъблени	498,0 / 459,7	4,4 / 5,3
За реконструкция	1545,4 / 708,4	13,5 / 8,1
Издънкове за прерастване	1267,6 / 1237,8	11,1 / 14,1
Издънкове за превръщане	1564,0 / 1429,8	13,7 / 16,3
Нискоствъблени	125,4 / 113,6	1,1 / 1,3
ВСИЧКО:	11429,8 / 8751,2	100,0

Над 9/10 от горите са със стопанско предназначение – 10997,6 ха (97%), от които 8467,4 ха са залесена площ. Горите със специално предназначение заемат 338,6 ха (3%), от които 283,8 ха са залесена площ.

Разпределението на горите и голите горски площи по групи гори и функции е дадено в Таблица № 8.

Таблица № 8

Разпределение на общата площ по групи гори и функции

Групи гори	Иглолистни		Широколистни		Всичко	
	обща площ	залесена	обща площ	залесена	обща площ	залесена
ДС Функции	6160,5	4589,9	4837,1	3877,5	10997,6	8467,4
Защитни	1,5	-	13,1	-	14,6	-
Рекреационни	147,0	106,8	17,2	17,2	164,2	124,0
Защитени	-	-	1,5	1,5	1,5	1,5
Други	105,2	105,2	53,1	53,1	158,3	158,3
Общо ЗРЗТ	253,7	212,0	84,9	71,8	338,6	283,8
Общо ДСФ+ЗРЗТ	6414,2	4801,9	4922,0	3949,3	11336,2	8751,2
Горски пасища	16,3	12,5	77,3	64,3	93,6	76,8
ОБЩО	6430,5	4814,4	4999,3	4013,6	11429,8	8828,0

В лесоустройственият проект от 1983 година е предвидено общо ползване в размер на 153420 куб.м (средно годишно 12785 куб.м), от което 3950 куб.м годишно от главни сечи и 8835 куб.м годишно от отгледни сечи и санитарни сечи. Отсечени са общо 111125 куб.м (средно годишно 9260 куб.м) или 72,4% от предвиденото. Изпълнението от главни сечи е 23926 куб.м (ср. год. 1994 куб.м) или 50,5%, а от отгледни и санитарни сечи 87196 куб.м (ср. год. 7266 куб.м) или 82,2% от предвиденото. Настоящото лесоустройство предвижда общ добив от 171365 куб.м с клони (средно годишно 17140 куб.м) – 3208 куб.м добив от главни сечи и 13932 куб.м от отгледни и санитарни сечи.

Санитарно състояние на гората

Санитарното състояние на горите в района на лесничеството е сравнително добро. Продължителната суша през ревизионния период е главната причина за съхнене при бора, цера и отчасти на акацията. При бора в местността "Предел" се наблюдава нападение от коренова гъба и увеличаване на площите, засегнати от нея. Сухите дървета от своя страна стават естествен развъдник за всякакви гъбни и насекомни вредители. От насекомните вредители не са наблюдавани масови нападения. Предимство в последните години се дава на санитарните сечи. Водена е борба с основните вредители в района на лесничеството. Положени са и усилия за предпазване от дивечови повреди и паша, но в това отношение успехите не са големи, особено що се отнася до опазване на подраста.

Странични ползвания

Таблица № 9

За страничните ползвания

Странични ползвания	Мярка	Предвидено по ЛУП (1983-1994) средногодишно	Реализирано средногодишно	Предвидено по ЛУП (1995-2004) средногодишно
Паша - площ	хектари	7786,7	500	9876,7

Едър добитък	брой	4818	120	6518
Дребен добитък	брой	31145	1500	39507
Сено	тона	40	20	40
Горски плодове – шипки, трънки, къпини, малини, дренки	тона	20	?	10
Суши билки – кантарион, очанка, тинтява, лудо биле, мащерка, липов цвят, коприва	тона	1	?	1

Защитени територии

На територията на ДЛ “Брезник” се намират следните защитени обекти:

Вековни дървета Круша (обикновена) и Дъб (зимен), обявени със заповед № 3223/16.12.1969 год. в землището на с. Долна Секирна.

А тези, които са били извън ДГФ са преминали на разпореждане на общинските съвети.